Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	5Co/69/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1100899477
Dátum vydania rozhodnutia:	26. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr Janka Richterová
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2024:1100899477.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Janky Richterovej a sudcov JUDr. Juraja Považana a JUDr. Renáty Janákovej v spore žalobcu: R. Z., S.. XX.X.XXXX, M. M., U. R. Č.. XX, zastúpeného JUDr. Igorom Gažíkom, advokátom so sídlom v Prievidzi, Bojnická cesta č. 7, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Slovenská informačná služba, so sídlom v Bratislave, Ul. Vajnorská č. 39, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV zo dňa 4. marca 2024 č. k. B1-10C/192/2000-729, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaný je povinný z a p l a t i ť žalobcovi 10.000 € do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku; vo zvyšnej časti žalobu z a m i e t a .

Žalobcovi p r i z n á v a náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1.Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie podľa čl. 8 ods. 1, 10 ods. 1,2, čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 ods. 3 ústavy a § 11, § 13 OZ žalovaného zaviazal na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 74.686,32 € (2. 250. 000 Sk) za zásah do práva žalobcu na súkromie, rodinný život, obydlie, na slobodu prejavu, keď o náhrade v rozsahu 4. 000. 000 Sk bolo rozhodnuté v neprospech žalobcu a v rozsahu 250.000 Sk v jeho prospech dňa 20. mája 2008 rozsudkom odvolacieho súdu 5 Co/321/06-223 zo dňa 11.3.2008. Žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania.

2. V odôvodnení uviedol, že v zmysle záverov odvolacieho súdu v rozhodnutí 5 Co/143/2011-307 zo dňa 10. novembra 2015 vyhodnotil a doplnil dokazovanie výsluchom žalobcu a svedkov v otázke dopadu činnosti žalovaného (rozpornej s úlohami podľa zák. č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe) na každodenný život žalobcu (negatívny dopad na psychiku žalobcu pre dôvodné obavy o svoj život i o život členov svojej rodiny, zásah do motorového vozidla, strach používať vozidlo po vražde R., sledovanie neznámymi osobami, bránenie v pohybe, rozdelenie rodiny, strata obchodných partnerov) po uverejnení inzerátu s výzvou na podpísanie petície na vyhlásenie referenda za odvolanie premiéra W. X. W. S. XXXX.

3. Nemajetkovú ujmu v priznanej výške považoval za primeranú intenzite, trvaniu, okolnostiam a následkom konania žalovaného v osobnostnej sfére žalobcu, zohľadňujúcu výšku odškodňovania obetí násilných trestných činov, ktoré si však môžu nemajetkovú ujmu uplatňovať i priamo od páchateľov; prihliadol i na osobu, porušujúcu osobnostné práva žalobcu. Poukázal tiež na úpravu odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, kde napr. pri rakovine pľúc prichádza

do úvahy odškodnenie až vo výške 0,5 mil € a na rozhodnutia súdov 1. a 2. inštancie s priznanou nemajetkovou ujmou v rozmedzí 10.000 - 70.000 €.

4. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalovaný. Pre nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu v časti prevyšujúcej právoplatne priznané plnenie (8. 298,48 €) zamietnuť. Tvrdil, že žalobca výpoveďami svedkov (príbuzní, informácie svedkov od žalobcu) nepreukázal takú mieru závažnosti zlého psychického stavu (podľa súdu najzávažnejšia zložka zásahu), ktorej by zodpovedala celková nemajetková ujma vo výške 82.985 €. V prvotnom rozsudku bol zásah posudzovaný vo väčšej intenzite (vrátane neoprávneného odpočúvania telefonických hovorov), logicky preto mala byť náhrada v napadnutom rozhodnutí nižšia. Namietal tiež závery súdu o strate obchodných partnerov, keďže žalovaný svoju činnosť vykonáva utajovaným spôsobom a postoj obchodných partnerov žalobcu zrejme súvisel so žalobcovou inzerciou petície na referendum za odvolanie premiéra. Ďalší svedkovia (bývalí príslušníci SIS, novinári) sa k dôsledkom konania žalovaného nevedeli vyjadriť. Namietal tiež, že súd nesprávne poukázal na aktuálne odškodňovanie obetí násilných trestných činov (37.5000 €), keďže je relevantné obdobie kalendárneho roku, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu (zák. č. 255/1998 Z. z., napr. v r. 2000 päťdesiatnásobok minimálnej mzdy predstavoval 7.300 €). Citovanú judikatúru považoval za nedostatočnú, navyše bez bližšej špecifikácie prípadu. Napokon rozhodnutie označil za nedostatočne odôvodnené.

5.Žalobca navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na spoločenskú situáciu a činnosť žalovaného v čase sledovania žalobcu (1995-1998, vražda R.. R., únos prezidentovho syna), ku ktorej boli vypočutí viacerí svedkovia. Tvrdil, že súd správne vychádzal i zo svedeckých výpovedí manželky a dcéry žalobcu, keď podľa záverov ústavného súdu v II. ÚS 276/14 spochybňovanie objektívnosti výpovedí svedkov iba na základe rodinného vzťahu bez toho, aby vierohodnosť spochybňovali aj iné, objektívne zadokumentované skutočnosti a dôkazy, by viedlo k ich neakceptovateľnej „prezumpcii nepravdivosti“. Nesúhlasil s limitáciou škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. (§ 17 ods. 4), keď v čase zásahu takýto právny predpis nebol účinný. S ohľadom na doplnenie dokazovania po prvom rozhodnutí súdu považoval za nesprávny názor žalovaného, že náhrada mala byť v novom rozhodnutí priznaná nižšia pre nezohľadnenie odpočúvania. Poukázal na rozhodnutia súdov v obdobných sporoch.

6. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného v rozsahu a z dôvodov v ňom vymedzených (§ 479 ods. 1 a § 480 ods. 1 CSP), na dvoch pojednávaniach, na ktorých zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu, t. j. výsluchom žalobcu a svedkýň (manželka a dcéra žalobcu) a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne opodstatnené.

7. Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená.

8. Podľa čl.19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

9. Podľa čl. 19 ods. 3 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

10. Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

11. Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

12. Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

13. Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

14. Peňažnú náhradu za nemajetkovú ujmu možno podľa § 13 ods. 2 OZ priznať, pokiaľ morálne zadosťučinenie nie je postačujúce. Pre priznanie tejto relutárnej náhrady sa vyžaduje skutočné zníženie dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby. Porušenie práva na súkromie sa však odlišuje od prípadov neoprávnených zásahov do práva na česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Neoprávnený zásah do práva na súkromie môže mať ten istý dôsledok (zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere); tento negatívny - difamačný následok však nie je jediným právne akceptovateľným prejavom (jedinou právne relevantnou formou prejavu) závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na týchto chránených právach. V prípade neoprávneného zásahu do práva na súkromie žalobcovi nevzniká procesná povinnosť preukazovať, že neoprávnený zásah pôsobil difamačne a mal za následok zníženie jeho vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti (porovnaj R 26/2010).

15. Avšak žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu (následné reakcie), napr. v jeho rodinnom, pracovnom alebo inom prostredí. Len ak sú tieto skutočnosti preukázané, môže súd konštatovať, že žalobca uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Otázku splnenia tejto povinnosti musí súd vždy riešiť s ohľadom na individuálne okolnosti prejednávanej veci.

16. V konaní o ochranu osobnosti sa žalobca domáhal aj náhrady nemajetkovej ujmy.

17. Žalovaný uvedený nárok žalobcu nespochybnil, tvrdil však, že už priznaná náhrada je postačujúca.

18. Ustanovenie § 13 ods. 3 OZ nelimituje súd pri priznaní rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy. Posúdenie týchto okolností ponecháva na úvahu súdu, ktorá však nemôže byť bezbrehá (nie svojvôľa či arbitrárnosť), ale musí spočívať na logických a legitímnych faktoch; príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené. Je nepochybné, že mantinely, v rámci ktorých by sa mala pohybovať takáto úvaha súdu, musia byť istým spôsobom dané, pričom táto ich danosť je závislá od individuality každého prípadu, na ktorých sa priznanie zakladá. Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí súd prihliadať na samotný účel a funkcie tohto inštitútu pri ochrane osobnosti. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia" zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním" zásahov do iných základných práv mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať (porovnaj 4Cdo/171/2005). Súd je povinný vo svojom rozhodnutí vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, obdobných veciach (III. ÚS 147/06, Winkler proti Slovenskej republike). Vo veci Iltatehti a Karhuaara v. Fínsko ESĽP dospel k záveru, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy.

19. Podľa právnej doktríny vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane dotknutej osoby, napríklad aký je podiel samotnej postihnutej osobyna priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu. Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd však pritom musí vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 82-94).

20. Podľa R 69/2024 pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka nie je dôvodné túto náhradu obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov (zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, resp. zákon č. 274/2017 Z. z.).

21. V novom (napadnutom) rozhodnutí súd prvej inštancie opätovne priznal náhradu nemajetkovej ujmy v pôvodnej výške 2,25 mil Sk, čomu korešponduje suma 74.686,32 €.

22. Odvolací súd sa s takto určenou výškou náhrady nemajetkovej ujmy opätovne nestotožňuje, považuje ju za premrštenú, nekorešpondujúcu skutočnej intenzite zásahu do práva žalobcu na súkromie, závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo.

23. Z výsluchu žalobcu vyplynulo, že prvýkrát v novembri 1995 (ako reakciu na únos X.. Z. X..) formou inzerátu zverejnil výzvu občanom na účasť v petícii za odvolanie vtedajšieho premiéra. Z neznalosti reakcie na tento postup odsťahoval manželku aj s dvoma mal. deťmi k jej matke, keď sa nič nedialo, po dvoch-troch týždňoch sa vrátili. Následne bol požiadaný o vypratanie prenajímanej kancelárie a obviňovaný ďalšími dovozcami českého piva zo zavedenia licenčných kvót. Očakával, že tejto agendy sa ujme niektorá politická strana, čo sa však nestalo, a inzerát publikoval ešte trikrát.

24. Žalobca mal podozrenie, že je sledovaný, keď na čerpacej stanici zastavilo vozidlo, ktoré neskôr parkovalo v blízkosti jeho domu v málo zastavanej lokalite. Neznámou osobou bol v telefonickom rozhovore (prostredníctvom manželky) niekedy v r. 1996 (asi po druhom inzeráte v apríli po vražde R.. R.) informovaný, že je rozpracovaný žalovaným; v blízkosti domu boli zaparkované vozidlá, ktoré tam skôr neparkovali, vozidlá ich nasledovali. Na kapotu vozidla mu bol ponechaný odkaz, že ho vidí vtedajší riaditeľ žalovaného, automechanik mu oznámil, že niekto manipuloval s káblami. Z obavy pred výbuchom auta, toto otváral výlučne diaľkovým ovládačom, ostatní členovia rodiny nastupovali do auta až po jeho naštartovaní. Obával sa pohybovať v blízkosti dodávok, aby nebol do nej naložený, taktiež vychádzať von večer. V záujme ich ochrany (pred odpočúvaním a sledovaním) obmedzil kontakty so svojimi známymi, na obchodné rokovania sa obával ísť sám. Pri otváraní listových zásielok s petičnými hárkami sa obával explózie. Nemohol spávať, musel užívať rohypnol. Pri kontakte s médiami sa bál zverejniť svoju fotografiu, resp. v televízii požiadal o anonymizovanie tváre. Od oznámenia, že je sledovaný, cítil permanentný strach o svoj život, resp. o fyzické napadnutie s trvalým poškodením zdravia. Informácia o sledovaní mu bola dvakrát potvrdená v r. 1996, u brata Q. D., D. W. H., tiež od ochrankárov prezidenta na fare v Lozorne. Expríslušníkmi žalovanej sa cítil prenasledovaný aj po začatí tohto sporu (vytláčanie autom, ukrytie s rodinou na fare v Lozorne). Žalovaný naňho pripravoval diskreditáciu, zrejme s cieľom iniciovať jeho trestné stíhanie.

25. Z výpovede svedkyne Z. Z., manželky žalobcu, vyplynulo, že po zverejnení inzerátu sa asi na dva týždne s deťmi odsťahovala k rodičom, keď sa nič nedialo, vrátili sa nazad. Niekedy na jar 1996 jej v telefóne neznámy muž oznámil, že manžela sleduje tajná služba a je naňho založený spis „W.“. Manžel považoval informáciu za pravdivú, lebo sám si všimol nejaké vozidlo na pumpe a neskôr pri dome. V lokalite začali parkovať vozidlá, ktoré sa tam predtým neobjavovali. Svedkyňa si všimla, že vozidlo zaparkované pri dome ich nasledovalo do centra alebo zaparkované vozidlo odišlo po tom, ako sa žalobca krátko po niečo zastavil doma. Manžel to ťažko znášal, začal užívať hypnotiká, ráno vracal, mal výčitky pre ťažkosti dcéry s úzkostnými stavmi. Lekára nevyhľadal, obával sa, že tvrdenia o sledovaní žalovaným by vyhodnotil ako paranoju. Dochádzalo k hádkam, keď svedkyňa obviňovala manžela, že rodinu dostal do takejto situácie. Bála sa o bezpečnosť deväťročnej dcéry, preto ju zo školy vyzdvihovala i so synom, s ktorým bola na materskej dovolenke. Uvažovali o presťahovaní sa do Čiech, avšak prioritou bola liečba syna v Bratislave. Po medializovanom výbuchu auta si manžel dal na kľúčenku štítok s identifikačným číslom (ako nosia vojaci), aby ho v prípade výbuchu auta bolo možné identifikovať.

26. Z výpovede O. Z., dcéry žalobcu, vyplýva, že ako dieťa vnímala, že sa deje niečo zlé, otec bol na nervy, bral lieky, s bratom z okna fotili zaparkované autá. Bála sa o otca; tiež že vybuchnú v aute, ako videla vo filme.

27. Odvolací súd svoje rozhodnutie založil na skutkových zisteniach, vyplývajúcich z výpovedí žalobcu a svedkýň Z. L. O. Z., keď na odvolacom pojednávaní žalovaný ich hodnovernosť nespochybnil a ani odvolaciemu súdu nie sú známe žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali ich nehodnovernosti len z dôvodu ich príbuzenského vzťahu. Žalobca a jeho blízke osoby sú najpovolanejšie vyjadriť sa k závažnosti ujmy, akú zásah do práva žalobcu na súkromie vyvolal, príp. i k okolnostiam, za ktorých k zásahu došlo. Odvolací súd samozrejme vnímal, že vypočutí sa vyjadrovali ku skutočnostiam, ku ktorým došlo ešte v druhej polovici deväťdesiatych rokov, teda mohlo dôjsť k nepresnostiam, predovšetkým z časového hľadiska, ktoré napr. na druhom pojednávaní korigoval žalobca.

28. Zo zopakovaného dokazovania celkom jednoznačne vyplýva, že žalovaný cca po dobu troch rokov (1996-1998) zasahoval do práva žalobcu na súkromie z dôvodu opakovane zverejnenej výzvy formou inzerátu na účasť v petícii za referendum na odvolanie vtedajšieho premiéra (prvýkrát v novembri 1995, poslednýkrát v novembri 1997), ktorá skutočnosť nebola medzi stranami sporná, resp. základ sporu už bol právoplatne vyriešený rozsudkom odvolacieho súdu zo dňa 11. marca 2008 č. k. 5 Co/321/06-223 v spojení s uznesením dovolacieho súdu zo dňa 27. januára 2011, rozsudkom odvolacieho súdu zo dňa 10. novembra 2015 č. k. 5 Co/143/2011-307 v spojení s uznesením dovolacieho súdu zo dňa 30. apríla 2018 sp. zn. 1 Cdo/169/16 a rozsudkom odvolacieho súdu zo dňa 4. septembra 2018 č. k. 5 Co/160/2018-381, keď bolo určené, že žalovaný neoprávnené zasiahol do práva žalobcu na jeho súkromie neoprávneným sledovaním, zbieraním údajov, informácií a prípravou jeho diskreditácie.

29. Hoci žalovaný pracuje utajeným spôsobom, žalobca spolu s manželkou mali vedomosť o záujme tajnej služby o žalobcu z telefonátu bližšie neznámeho muža na jar 1996 a ďalších dvoch osôb v r. 1996 (farár z Lozorna a jeho brat), vnímali sledovanie, či už samotného žalobcu alebo aj žalobcu s rodinou, po pomerne dlhú dobu čo nesporne predstavuje celkom jednoznačne za zásah do žalobcovho práva na súkromie, so závažným následkom 1. pochopiteľnej psychickej traumy žalobcu (nemožnosť spánku bez hypnotík, ranné vracanie, nepochybne z obáv o život, napr. pri výbuchu auta, o fyzické napadnutie, o odvlečenie v dodávke, pre úzkostné stavy maloletej dcéry), 2. narušenia partnerského vzťahu (hádky pre obviňovanie žalobcu manželkou pre narušenie súkromia rodiny), 3. narušenia sociálnych väzieb (prerušenie kontaktov so známymi v snahe zabrániť ich monitorovaniu žalovaným, ostražitosť pri neznámych osobách).
30. Odvolací súd však neprihliadol na tvrdený dopad zásahu na podnikanie žalobcu, keď žalobca vo výpovedi uviedol, že k vypratania kancelárie a k narušenie vzťahov s inými dovozcami piva došlo po zverejnení prvého inzerátu, teda nie v súvislosti s nezákonnou činnosťou žalovaného, ktorý pracuje v utajení.

31. Pokiaľ ide o okolnosti zásahu, žalobca svojím konaním, zverejnením inzerátu, i keď pomerne naivne, realizoval svoje právo na slobodu prejavu (čl. 26 ods. 1 ústavy), a to v reakcii na únos prezidentovho syna, na ktorom podľa medializovaných informácií mal participovať žalovaný. V tom období bolo všeobecne známe napätie medzi prezidentom a predsedom vlády. Žalobca sa opodstatnene obával o svoje zdravie a život, keď spoločnosť bola informovaná o výbuchoch áut (o. i. prípad R.. R., pre amnestie predsedu vlády nevyšetrená vražda v súvislosti s únosom prezidentovho syna) a rôznych útokov na pre vládnu garnitúru nepohodlných oponentov.

32. Naproti tomu podľa tvrdení nového riaditeľa žalovaného F.. X. v správe pre parlament vo februári 1999 v prípade žalobcu išlo o zneužitie služby, teda konanie v rozpore s úlohami žalovaného, vyplývajúcimi mu zo zákona. Takýmto jeho konaním došlo k porušeniu jedného zo základných princípov právneho štátu, v zmysle ktorého pre štátne orgány je všetko zakázané, čo nie je dovolené.

33. Odvolací súd pri zohľadnení uvedených špecifík daného prípadu (i teoretických východísk a judikačnej praxe súdov, bod 14-15, 18-20) dospel k záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy v priznanej výške 10.000 € (pri zohľadnení už priznanej náhrady 8. 298,48 €) je spravodlivou a primeranou materiálnou satisfakciou za zásah do súkromného života žalobcu žalovaným ako štátnym orgánom. Je primeraná tiež pomerne zložitej ekonomickej realite obyvateľov Slovenska v čase trvania zásahu, pred vstupom do EÚ s až následným rastom životnej úrovne.

34. Nemožno opomenúť, že k zásahu preukázateľne došlo, avšak na druhej strane žalobca a ani jeho príbuzní neboli príslušníkmi žalovaného priamo atakovaní (verbálne ani brachiálne), žalobca nebol obmedzený na osobnej slobode, k zamýšľanej diskreditácii žalobcu nedošlo, samotný žalobca sa vyjadril, že hrozbou by sa stal, až pokiaľ by získal taký počet hlasov, aby sa petíciou museli zaoberať štátne orgány. Okrem toho v žalobe uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy nesprávne zohľadňuje zásahy po novembri 1998 (bod 40) a za odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej služby, v ktorej časti bol žalobca neúspešný.

35. Odvolací súd prihliadol tiež na zaplatené úroky z omeškania cca vo výške 2.000 €, ktoré v zásade v tomto spore dotknutej osobe nepatria. K omeškaniu s úhradou právoplatne priznanej časti náhrady došlo zrejme z dôvodu, keď žiadna zo strán si s ohľadom na väčší počet súdnych rozhodnutí, vydaných v spore,

neuvedomila, že v rozsahu 8. 298,48 € je o náhrade nemajetkovej ujmy už právoplatne rozhodnuté. Celkovo tak žalobca bude odškodnený sumou cca 20.000 €.

36. Podľa názoru odvolacieho súdu náhrada v uvedenej výške zohľadňuje tiež skutočnosť, že spor trval po dlhší čas, hodnota peňazí v čase zásahov do osobnostných práv žalobcu a v čase začatia sporu bola zásadne odlišná od hodnoty peňazí v čase vyhlásenia tohto zmeňujúceho rozsudku. Takýto postup negatívne nedopadá na žalovaného, pretože k zmene hodnoty peňazí došlo i na jeho strane, jeho rozpočet korešponduje hodnote peňazí a ekonomickej realite Slovenska v súčasnosti, nie koncom deväťdesiatych rokov.

37. Z týchto dôvodov sa odvolací súd odklonil od pôvodne určenej výšky primeranej náhrady nemajetkovej len v rozsahu 8. 298,48 €.

38. Strany sporu a ani odvolací súd nemá vedomosť o skutkovo obdobnom spore, vedenom proti žalovanému, ktorý by riešil slovenský súd. Podľa R 69/24 nie je dôvodné náhradu nemajetkovej ujmy obmedziť najvyšším prípustným odškodnením podľa zákona o obetiach trestných činov.

39. Pokiaľ žalobca poukazoval na výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznanú sudkyni za zásah poslanca parlamentu do jej profesijnej cti (rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. júna 2023, OS Ba I sp. zn. 9C/16/17), ako aj trestne stíhanej zdravotnej sestre za porušenie prezumpcie neviny (č. l. 810), resp. na odškodnenie expolitika, vo veci III. ÚS 238/08-20, išlo o rozhodnutia v sporoch s podstatne odlišným skutkovým stavom (dotknutá osoba, zásah prostredníctvom médií, nárok zo zodpovednosti štátu za škodu pri výkone verejnej moci), na ktoré preto nemožno v tomto spore prihliadnuť.

40. Súd prvej inštancie si dôsledne neobjasnil časové hľadisko tvrdených zásahov a pri posudzovaní závažnosti vzniknutej ujmy nesprávne vzal do úvahy i skutočnosti, ku ktorým došlo až po zmene vedenia u žalovaného po voľbách v r. 1998 (vytesňovanie vozidlom po pojednávaní, skrývanie sa na fare s rodinou), resp. nesprávne prihliadol na zásah do pracovnej sféry, keď tento nesúvisel s utajenou činnosťou žalovaného (bod 30). Žalovaný nesporne zodpovedá len za tie zásahy do súkromia žalobcu, o ktorých rozhodol. Pokiaľ k sledovaniu žalobcu došlo mimo službu príslušníkov služby, resp. bývalých príslušníkov, z ich iniciatívy (po zmene vedenia žalovaného), nejde o konanie, za ktoré by zodpovedal žalovaný (porovnaj napr. NS ČR 30 Cdo 1509/11). Napokon súd prvej inštancie nesprávne určil náhradu v rovnakej výške, ako v štádiu konania, kedy za neoprávnený zásah považoval i odpočúvanie telefonických hovorov žalobcu, keďže k tomuto postupu došlo so súhlasom súdu, ktorý nebol neskôr zrušený.

41. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 € a vo zvyšnej časti (64.686 € ako rozdielnej medzi priznanou náhradou súdom prvej inštancie a odvolacím súdom) žalobu zamietol (§ 388 CSP).

42. S ohľadom na zmenu napadnutého rozsudku odvolací súd rozhodol i o trovách prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania tak, že priznal ich náhradu v plnom rozsahu s ohľadom na úspech žalobcu čo do základu nároku v požadovanom určení neoprávneného zásahu (s výnimkou nepatrnej časti, týkajúcej sa neoprávneného odpočúvania a požadovaného upustenia od zásahu), pritom rozhodnutie v časti nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu. Súd prvej inštancie bude vychádzať z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Prihliadol na výsledok celého konania, nie na výsledok jednotlivých štádií konania, resp. dovolacích konaní, keď podľa jeho názoru prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria jeden celok. Pokiaľ by v prípade zrušenia rozhodnutia dovolacím súdom nemal byť relevantný výsledok celého konania, dovolací súd by o náhrade dovolacieho konania rozhodoval sám, bez ohľadu na neskorší výsledok konania (§ 453 ods. 3 CSP, porovnaj Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1445 s.)
43. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).